

Εθνικό και
Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τεύχος 1
Μάρτιος 2011

Εργαστήριο Μελέτης
της Μετανάστευσης
και της Διασποράς

Προλογικό Σημείωμα

Μέχρι τη δεκαετία του 1980 η διεθνής μεταναστευτική ιστορία καταγράφει την Ελλάδα ως κλασική χώρα αποστολής μεταναστών με δύο χαρακτηριστικά μαζικά αποδημικά ρεύματα. Το πρώτο εξελίσσεται την περίοδο 1890-1930 προς τις ΗΠΑ και το δεύτερο την περίοδο 1950-1973 προς τις βορειοδυτικές ευρωπαϊκές, αλλά και τις υπερπόντιες, χώρες. Αυτά σχηματίζουν το μεταναστευτικό τμήμα, το οποίο μαζί με το ιστορικό, συγκροτούν σήμερα ένα ελληνικό διασπορικό απόθεμα της τάξης του 20% - 30% του ελληνικού έθνους. Από το τέλος της δεκαετίας του '80, τα ίδια, σε γενικές γραμμές με τα ελληνικά, αποδημικά αίτια και οι ίδιες ή σχετικά συγγενείς επιδράσεις στους συμμετέχοντες δρώντες παράγοντες, αλλά με διαφορετικές

πώς αντιδρούν τα παραπάνω υποσυστήματα στην μεταναστευτική πρόκληση, ένα a priori πολυσύνθετο και δυναμικό κοινωνικό φαινόμενο, δεν έχει αποκρυσταλλωθεί (ακόμη;) στη σχετική βιβλιογραφία. Ούτε όμως οι άμεσα ή έμμεσα συμμετέχοντες δρώντες διαχειρίζονται το μεταναστευτικό ζήτημα με την απαιτούμενη γνωστική ικανότητα. Συχνά το προσλαμβάνουν με όρους βιωματικής αντίληψης με συνέπεια την εξαγωγή υποκειμενικών συμπερασμάτων.

Με την παρούσα έκδοση, συμπληρωματική άλλων εκδοτικών δραστηριοτήτων του, το Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς ευελπιστεί να συνεισφέρει στο δημόσιο διάλογο για το μεταναστευτικό ζήτημα με προτάσεις και πορίσματα της γνωστικής διαδικασίας. Το τριμηνιαίο αυτό Δελτίο, που θα κυκλοφορεί ηλεκτρονικά, αποσκοπεί στη διατύπωση γνώμης, στο σχολιασμό επίκαιρων και σημαντικών μεταναστευτικών γεγονότων και στην ενημέρωση των ενδιαφερομένων για την παραγόμενη μελετητική και ερευνητική γνώση. Το Δελτίο

κινείται μεταξύ ενός ενημερωτικού / πληροφοριακού εντύπου και μιας Επιστημονικής Επιθεώρησης, στην οποία ευελπιστεί να μετεξελιχθεί, και χαρακτηρίζεται από μεθοδολογικό πλουραλισμό ασχολούμενο τόσο με οντολογικής (Θεωρία μετανάστευσης) όσον και δεοντολογικής (Μεταναστευτική πολιτική) προσέγγισης ερωτήματα. Επιδιώκει τη διε- και δια- επιστημονική εξέταση του μεταναστευτικού ζητήματος από

τη σκοπιά των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, καθ' όλη αυτή ενδείκνυται για το σχετικό ερευνητικό αντικείμενο. Ελλάδα και Ε.Ε. οριοθετούν βασικά τη θεματολογία του Δελτίου, καθώς η μεταναστευτική πολιτική παράγεται και στα δύο επίπεδα, όπως απορρέει από την ιδιότητα της συντρέχουσας αρμοδιότητας που χαρακτηρίζει το αντικείμενο της μετανάστευσης στο οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Το παρόν Δελτίο απευθύνεται στην ειδική επιστημονική κοινότητα με την ευρεία έννοια του όρου: μέλη ΔΕΠ, ερευνητές, φοιτητές, στελέχη της δημόσιας διοίκησης και των ΜΚΟ, δημοσιογράφους. Στις σελίδες του Δελτίου δημοσιεύονται κείμενα γνώμης (έκτασης περίπου 1500 λέξεων) και παρουσιάζονται βιβλία, ολοκληρωμένες έρευνες / μελέτες και επιστημονικά άρθρα. Καλούνται, ως εκ τούτου, οι συντελεστές τέτοιων έργων να τα αποστέλλουν στο Εργαστήριο για δημοσίευση σε επόμενα τεύχη του Δελτίου.

Αυτό το νέο εγχείρημα του Εργαστηρίου εκτιμούμε ότι θα τύχει της θετικής ανταπόκρισης της ειδικής επιστημονικής κοινότητας και ότι το Δελτίο θα καταστεί ένα χρηστικό και αξιόπιστο μέσο δημόσιου διαλόγου κατά τη γνωστική διαδικασία ζητημάτων Μετανάστευσης και Διασποράς.

Αντώνης Κόντης

Αν. Καθηγητής
Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών
Διευθυντής Εργαστηρίου Μελέτης
της Μετανάστευσης και Διασποράς

Περιεχόμενα Τεύχους

1. Προλογικό Σημείωμα
2. Παρουσίαση Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ.
3. Επίκαιρότητα
4. Κείμενο Γνώμης
5. Εργογραφία
6. Στατιστικά Στοιχεία

οργανωτικές και δικαιοτικές μορφές, η Ελλάδα μετατρέπεται σταδιακά σε μια τυπική ευρωπαϊκή χώρα υποδοχής μεταναστών με – κατά προσέγγιση – 11% - 13% ποσοστό αλλοδαπών στον πραγματικό πληθυσμό της.

Πρόκειται για μια δημογραφική μετάλλαξη που επιδρά πολυδιάστατα και ποικιλοτρόπως στο ελληνικό οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό σύστημα. Το

Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς

Ιστορικό - Ίδρυση

Το Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς (Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ.) ιδρύθηκε το 2000 με το Π.Δ. 292/2000, στα πλαίσια του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, προκειμένου να ικανοποιήσει την ανάγκη της χώρας μας από ένα βήμα αποκλειστικής μελέτης της μετανάστευσης και διασποράς, όπως αυτές βιώνονται σήμερα στην Ελλάδα, αλλά και παγκοσμίως.

Διοίκηση

Το Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ. διευθύνεται από τον Αναπληρωτή Καθηγητή Αντώνιο Κόντη, Διευθυντή του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, και μέλος ΔΕΠ του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Εγκαταστάσεις

Το Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ στεγάζεται στο πρόσφατα ανακαινισμένο κτίριο μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος ΠΕΔΔ, το οποίο βρίσκεται στην Αιόλου 42-44, 3ος όροφος. Όντας ενσωματωμένο στις εγκαταστάσεις του τμήματος εξυπηρετείται άμεσα από τις διαθέσιμες εγκαταστάσεις (βιβλιοθήκη ΠΕΔΔ, αίθουσες διδασκαλίας, συσκέψεων, επιστημονικών εκδηλώσεων και τηλεδιάσκεψης).

Σκοποί

Οι σκοποί του Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ. συνίστανται:

- Στην κάλυψη σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε θέματα που εμπίπτουν στα αντικείμενα δραστηριότητας του εργαστηρίου.
- Στη συνεργασία κάθε μορφής με κέντρα ερευνών και ακαδημαϊκά ιδρύματα της ημεδαπής και αλλοδαπής με συναφές ή συμπληρωματικού χαρακτήρα αντικείμενο.
- Στην οργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων κ.α., την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων, την πρόσκληση για συνεργασία Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων.
- Στην προαγωγή και διάδοση της έρευνας, σε συναφή του αντικείμενου του, θέματα.
- Στην τεκμηρίωση, στατιστική συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων της Μετανάστευσης και Διασποράς.
- Στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της μεταναστευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Ερευνητική Δραστηριότητα

Η ερευνητική δραστηριότητα αποτελεί μια από τις κύριες δραστηριότητες του Εργαστηρίου. Από το 2000, έτος ίδρυσης του Εργαστηρίου, έχουν ολοκληρωθεί μια σειρά από ερευνητικά προγράμματα.

- «Καθορισμός δεικτών για την αξιολόγηση των πολιτικών ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική κοινωνία», χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης Υπηκόων Τρίτων Χωρών στην Ελλάδα
- «Επαναπατριsmός αιτούντων άσυλο και διεθνής αναπτυξιακή βοήθεια», χρηματοδοτούμενο από την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL B' φάση.
- «Ο ρόλος των δικτύων στην πορεία του ασύλου», χρηματοδοτούμενο από την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL B' φάση.
- «Αναλυτική μελέτη για τις επιπτώσεις του μεταναστευτικού φαινομένου στην κοινωνική ασφάλιση», συμμετοχή στη χρηματοδοτούμενη από το Ι.ΜΕ.ΠΟ. μελέτη.
- «Οι οικονομικές επιπτώσεις της απασχόλησης των μεταναστών κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν», χρηματοδοτούμενο από το Ι.ΜΕ.ΠΟ.
- «Κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση μεταναστών και μεταναστριών στην Ελλάδα», στο πλαίσιο του προγράμματος «Πυθαγόρας».
- «Τα μοντέλα κλειστής ή / και ανοιχτής υποδοχής προσφύγων», ερευνητικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL A' Φάση.
- «Κοινωνικό-οικονομική κατάσταση αιτούντων άσυλο με απορριφθείσα αίτηση», ερευνητικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL A' Φάση.

- Στην παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες και σε κάθε νομικής μορφής δημόσιους οργανισμούς.

Επιστημονικές Συνεργασίες

Το Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ συνεργάζεται με άλλα τμήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών, με το Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο La Trobe της Μελβούρνης/ Αυστραλία, το Centre For Research in Ethnic Relations του Πανεπιστημίου Warwick / Coventry / U.K, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (ΙΜΕΠΟ), τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, το Εργαστήριο Ελληνογερμανικών Σχέσεων, κ.α..

Επικαιρότητα

Ευρώπη

Δουβλίνο II υπό αμφισβήτηση

Το 2003 το Συμβούλιο των Υπουργών υιοθέτησε τον Κανονισμό Δουβλίνο II, ο οποίος ορίζει με ποια κριτήρια θα γίνεται η ανάθεση της ευθύνης για την εξέταση των αιτήσεων για παραχώρηση ασύλου. Βάσει του Κανονισμού, η χώρα που δέχθηκε την πρώτη αίτηση από τον αιτούντα άσυλο είναι επίσης υπεύθυνη και για την τελεσίδικη εξέταση της αίτησής του. Έτσι, κάθε κράτος – μέλος της ΕΕ υποχρεούται να δέχεται πίσω όσους αιτούντες άσυλο έχουν εισέλθει στο έδαφος της ΕΕ διαμέσου αυτού και τώρα διαμένουν παράνομα σε κάποιο άλλο κράτος – μέλος. Επομένως, σύμφωνα με τον Κανονισμό Δουβλίνο II, κάθε αιτών άσυλο, που καταφέρνει να εισέλθει στο έδαφος της ΕΕ, δικαιούται να εξεταστεί η αίτησή του από το κράτος διαμέσου του οποίου εισήλθε, ασχέτως του σε ποιο κράτος θέλει να διαμείνει τελικά ή διαμένει τώρα. Η άνιση αυτή κατανομή ευθυνών και βαρών μεταξύ των κρατών – μελών έχει ως αποτέλεσμα ορισμένα μόνο κράτη της ΕΕ να επωμίζονται έναν εξαιρετικά μεγάλο αριθμό αιτήσεων ασύλου: τα κράτη – μέλη, των οποίων τα σύνορα αποτελούν και εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, και άρα λειτουργούν ως σημεία εισόδου μεταναστών, είναι και τα πλέον επιβαρυνόμενα, σε αντίθεση με κράτη της κεντρικής ή της βόρειας Ευρώπης.

Συγκεκριμένα η Ελλάδα, που αποτελεί ένα από τα κυριότερα σημεία εισόδου μεταναστών και αιτούντων άσυλο στην Ευρώπη - αριθμεί 90% στο σύνολο των παράτυπων εισόδων στην ΕΕ - καλείται να εξετάσει έναν μεγάλο αριθμό αιτήσεων, χωρίς να έχει ούτε την κατάλληλη υποδομή ούτε την ετοιμότητα για να αντεπεξέλθει αποτελεσματικά στη νέα αυτή πραγματικότητα. Ως αποτέλεσμα της διαμορφωθείσας αυτής κατάστασης, πολλά κράτη – μέλη

της ΕΕ έχουν αρχίσει να αναστέλλουν την επαναπροώθηση των αιτούντων άσυλο στη χώρα μας, υποστηρίζοντας ότι οι συνθήκες κράτησης των αιτούντων και οι διαδικασίες εξέτασης των αντίστοιχων αιτήσεων δεν συνάδουν με την Αρχή Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: στις 22 Οκτωβρίου 2010 ο Υφυπουργός Melchior Wathelet ανακοίνωσε ότι το Βέλγιο θα παύσει την επαναπροώθηση αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα και ότι οι αιτήσεις για παραχώρηση ασύλου θα εξετάζονται πια από το κράτος του Βελγίου, λέγοντας ότι πρόκειται για μια χώρα όπου δεν γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των προσφύγων. Εκτός από το Βέλγιο, την επαναπροώθηση αιτούντων άσυλο στη χώρα μας έχουν σταματήσει και το Ηνωμένο Βασίλειο, η Νορβηγία, η Ισλανδία και η Αυστρία, ενώ το παράδειγμα του Βελγίου ακολούθησε στις 3 Νοεμβρίου 2010 και η Σουηδία, η οποία ανακοίνωσε ότι οι σχετικές αιτήσεις για άσυλο θα εξετάζονται πλέον σε εθνικό επίπεδο. Χαρακτηριστικά, η Σουηδία δήλωσε ότι η κατάσταση στην Ελλάδα είναι αποτρεπτική για την επαναπροώθηση όσων αιτούνται άσυλο, καθώς στην Ελλάδα οι συνθήκες κράτησής τους αποδεικνύονται πολλές φορές «απάνθρωπες», ενώ είναι πολύ μικρός ο αριθμός αυτών που τελικά θα πάρουν πολιτικό άσυλο, σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά στις βόρειες χώρες.

Ανάλογη ήταν και η στάση της Γερμανικής Κυβέρνησης, η οποία αποφάσισε στις 19 Ιανουαρίου 2011 να αναστείλει για ένα χρόνο την επιστροφή των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα στο πλαίσιο του

Κανονισμού του Δουβλίνου και να αναλάβει η ίδια για το διάστημα αυτό την εξέταση των αιτημάτων ασύλου. Την αναστολή «μέχρι νεοτέρας» των επιστροφών των αιτούντων άσυλο αποφάσισε τέλος και η Γαλλία, επίσης επικαλούμενη ότι οι συνθήκες κράτησής τους στην Ελλάδα αντιβαίνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Την στάση αυτών των χωρών χαιρετίζουν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, η Διεθνής Αμνηστία, το

European Council on Refugees and Exiles, καθώς και πολλές άλλες οργανώσεις.

Συγκεκριμένα, η Ύπατη Αρμοστεία είχε προβεί σε επίσημη σύσταση να παύσουν οι επιστροφές αιτούντων άσυλο στην χώρα μας, ενώ αρνητική ήταν και η παρέμβασή της στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην υπόθεση M.S.S εναντίον Βελγίου και Ελλάδος.

Στα πλαίσια αυτά, η αναθεώρηση του Κανονισμού Δουβλίνο II παρουσιάζεται αναγκαία. Οι αιτούντες άσυλο είναι άνθρωποι που για λόγους που τους επιβλήθηκαν έξωθεν εγκατέλειψαν την πατρίδα τους – η στέρση των δικαιωμάτων τους συνιστά απαλλοτρίωση του προσώπου τους, τόσο του φυσικού όσο και του νομικού. Και σε μια χώρα σαν την Ελλάδα, που έχει υπογράψει τη Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν δύναται να σημειώνονται τέτοιες παραβιάσεις τους. Προς αυτή την κατεύθυνση θα απέδιδε η κατάλληλη τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου και η λήψη μέτρων για την αυστηρή τήρησή του και για την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο, κατεύθυνση προς την οποία έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται τα πρώτα

Για συνεχή ενημέρωση σε θέματα μετανάστευσης, επισκευθείτε τη σελίδα του Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ στο [facebook](#)

Επικαιρότητα

βήματα σε θεσμικό – τουλάχιστον – επίπεδο. Όσα μέτρα και αν ληφθούν, δεν θα μπορέσουν, ωστόσο, να αποδειχθούν αποτελεσματικά, αν η Ελλάδα εξακολουθήσει να γίνεται αποδέκτης τόσο μεγάλου αριθμού αιτήσεων για παραχώρηση ασύλου. Ο Κανονισμός Δουβλίνο II πρέπει να αναθεωρηθεί, δεδομένου ότι δεν είναι σε θέση πλέον να αντεπεξέλθει στην νέα, αναδυόμενη πραγματικότητα, όπου ορισμένα μόνο κράτη καλούνται να επωμιστούν σχεδόν εξολοκλήρου το βάρος της έλευσης μεγάλου αριθμού αιτούντων άσυλο, που προσπαθούν – διαμέσου της

Ελλάδας εν προκειμένω – να φτάσουν στην Ευρώπη.

Το Ευρωκοινοβούλιο έχει ξεκινήσει αγώνα για την αλλαγή του Κανονισμού του Δουβλίνο II υπέρ των επιβαρυνμένων κρατών-μελών, μεταξύ των οποίων είναι και η Ελλάδα. Αν και το συμβούλιο Υπουργών αποφάσισε να συνεχιστεί η εφαρμογή του Δουβλίνο II με την επαναπροώθηση αιτούντων άσυλο στη χώρα μας, το Ευρωκοινοβούλιο αιτεί να συνεχισθεί η αναστολή επιστροφών, ζητώντας παράλληλα την θέσπιση της αυτόματης αναστολής μεταφορών σε περιπτώσεις επιβαρυνμένων κρατών, όπως η

Ελλάδα. Η προώθηση λύσεων δίκαιης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών – μελών στο θέμα του ασύλου και η υιοθέτηση μιας κοινής πολιτικής ασύλου από πλευράς της ΕΕ προβάλλουν επιτακτικές.

Πηγές:

- [European Council on Refugees and Exiles Weekly Bulletin](#)
- [European Council on Refugees and Exiles Press Release](#)
- [United Nations High Commission on Refugees Intervention](#)
- [United Nations High Commission on Refugees Information Note](#)

Διαβάστε:

- [Κανονισμός Δουβλίνο II](#)

Μεταναστευτικό Ισοζύγιο Βρετανίας

Σύμφωνα με το Βρετανικό Ίδρυμα Έρευνας για τη Δημόσια Πολιτική (IPPR), τα άτομα που πρόκειται να εισέλθουν στη χώρα το 2011 θα είναι 200.000 περισσότερα από εκείνα που θα την εγκαταλείψουν, όπως δηλαδή και στο παρελθόν. Σύμφωνα λοιπόν με αυτή την εκτίμηση, το μεταναστευτικό απόθεμα της χώρας θα συνεχίσει να αυξάνεται με τον ίδιο ρυθμό.

Ωστόσο, στόχος της Βρετανικής Κυβέρνησης παραμένει η μείωση του ισοζυγίου σε «δεκάδες χιλιάδες» έως το 2015. Για την επίτευξη του στόχου αυτού η Κυβέρνηση σκοπεύει να υποδιπλασιάσει τον αριθμό των ατόμων που εισέρχονται στη χώρα για λόγους εργασίας ή σπουδών από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μία τέτοια κίνηση παρέμβασης στις συγκεκριμένες κατηγορίες μεταναστών έχει αποφασιστεί ήδη από το Νοέμβριο 2010 όταν περιορίστηκε ο αριθμός των ειδικευμένων εργατών από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης στους οποίους θα επιτραπεί η είσοδος από τον Απρίλιο 2011 σε

21.700. Κατά πόσο όμως ένα τέτοιο μέτρο θα είναι αποτελεσματικό καθώς εκτιμάται ότι με τον τρόπο αυτό θα περιοριστεί η συνολική μεταναστευτική εισροή μόλις κατά 2-3%;

Παράλληλα, στο χώρο της εκπαίδευσης, σημαντική μείωση εισόδου μεταναστών θα προκύψει από το κόστος των διδάκτρων των πανεπιστημίων της χώρας. Η σημαντική αύξηση των διδάκτρων πολλών βρετανικών πανεπιστημίων πρόκειται να αποτελέσει μέσο περιορισμού εισροής φοιτητών στη χώρα. Τα αποτελέσματα αυτού του μέτρου όμως δεν θα είναι ορατά μέσα στο 2011.

Από την άλλη πλευρά, η Βρετανική Κυβέρνηση δεν μπορεί να πράξει παρά ελάχιστα για τις μεταναστευτικές ροές από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσο η Βρετανική οικονομία παραμένει ισχυρή σε σχέση με άλλα κράτη μέλη όπως η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ελλάδα, η εισροή ατόμων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ίσως και να αυξηθεί. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που επιλέγουν να εγκαταλείψουν χώρες

που αντιμετωπίζουν οικονομική δυσχέρεια και να μεταναστεύσουν στη Βρετανία αναζητώντας εργασία ή επενδυτικές ευκαιρίες. Επίσης, δεν θα ήταν παράλογο να θεωρήσουμε πως το φαινόμενο αυτό, δηλαδή η στροφή του εργατικού δυναμικού των φτωχότερων ευρωπαϊκών χωρών προς τις πλουσιότερες, θα μπορούσε να γενικευτεί σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο, και ειδικότερα προς τις χώρες που προσελκύουν μετανάστες και για λόγους σπουδών.

Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τον μικρό αριθμό Βρετανών πολιτών που εγκαταλείπουν τη χώρα, έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο ισοζύγιο μετανάστευσης. Ο αριθμός αυτός όλο και περιορίζεται το τελευταίο διάστημα, χωρίς να προβλέπεται κάποια αλλαγή της τάσης αυτής, με αποτέλεσμα το μεταναστευτικό απόθεμα της Βρετανίας συνεχώς να αυξάνεται.

Πηγή:

- [Institute for Public Policy Research \(IPPR\)](#)

Επικαιρότητα

Ελλάδα

Η παρουσία της FRONTEX στην Ελλάδα

Η ευρεία μετακίνηση και στην ευρύτερη περιοχή των προσώπων που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, με ό,τι αυτή συνεπάγεται, αλλάζει τα δεδομένα στον παγκόσμιο χάρτη, ανατρέποντας τις μέχρι τώρα σταθερές, και αρχίζει σταδιακά να διαμορφώνει μια νέα πραγματικότητα, όπου τα πλαίσια των αγορών διευρύνονται και τα στεγανά μεταξύ πολιτισμών και λαών παύουν να υπάρχουν. Στα νέα αυτά πλαίσια διαμόρφωσης των εξελίξεων, σε κατεξοχήν χώρα υποδοχής και διέλευσης μεταναστών μετατρέπεται και η Ελλάδα: η οικονομική της ανάπτυξη, η ένταξή της στην ΕΟΚ και κατόπιν στην ΕΕ, η γεωγραφική εγγύτητά της με κράτη όπου σημειώθηκαν πολεμικές συγκρούσεις ή πολιτικές – οικονομικές ανατροπές ή στα οποία οι δυνατότητες εύρεσης εργασίας ήταν περιορισμένες, όπως επίσης και η ευκολία προσπέλασης των συνόρων της συνέβαλαν στην μετατροπή αυτή. Έτσι η Ελλάδα καλείται σε μικρό χρονικό διάστημα να διαχειριστεί μεγάλα μεταναστευτικά κύματα, χωρίς να έχει ούτε την κατάλληλη υποδομή ούτε την ετοιμότητα για να αντεπεξέλθει αποτελεσματικά στη νέα αυτή πραγματικότητα. Η Ελλάδα αριθμεί το 90% στο σύνολο των παραβάσεων συνόρων της ΕΕ: το πρώτο μισό του 2010 υπολογίζεται ότι 45.000 μετανάστες εισήλθαν παράτυπα στη χώρα, ενώ εκτιμάται ότι καθημερινά περίπου 350 άνθρωποι επιχειρούν να εισέλθουν στην Ελλάδα διαμέσου των 12.5 χμ. χερσαίων ελληνoturκικών συνόρων στην ευρύτερη περιοχή της Ορεστιάδας.

Στα πλαίσια της προσπάθειας μείωσης της εισροής λαθρομεταναστών από τα χερσαία σύνορα της χώρας μας με την Τουρκία, ανέλαβε δράση στις 2 Νοεμβρίου 2010 στην Ορεστιάδα

και στην ευρύτερη περιοχή των ελληνoturκικών συνόρων στον Έβρο η FRONTEX. Συνολικά, 175 ειδικοί διατέθηκαν από τα 26 κράτη – μέλη της ΕΕ και από τα συμβληθέντα στη συνθήκη Schengen κράτη, προκειμένου να περιοριστεί η είσοδος οικονομικών μεταναστών στην χώρα μας από τα σύνορα με την Τουρκία. Αυτή είναι η πρώτη φορά από την ίδρυση της Διεύθυνσης το 2005 που ενεργοποιείται η Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Παρέμβασης (RABITs) – μια ομάδα ειδικών στον έλεγχο των συνόρων, που διατίθεται από τα κράτη – μέλη, προκειμένου να δρουν σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Η δράση της θεωρείται επιτυχημένη, καθώς, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ., η είσοδος οικονομικών μεταναστών συνεχίζεται μεν, μειωμένη δε, στην ευρύτερη περιοχή της Ορεστιάδας, ενώ αναμένεται ότι η Ευρωπαϊκή Δύναμη Ταχείας Παρέμβασης θα εξακολουθήσει να αποδεικνύεται ωφέλιμη και στο υπόλοιπο της δράσης της στα ελληνoturκικά σύνορα.

Η πρώτη, όμως, αξιολόγηση της δράσης της RABIT 2010 από το CEPS (The Centre of European Policy Studies) φέρνει στο φως κάποια «τρωτά» σημεία, με κυριότερο την αδυναμία διάκρισης των αιτούντων άσυλο από τους παράτυπους μετανάστες. Επίσης, η είσοδος οικονομικών μεταναστών παρουσιάζεται σχετικά αυξημένη στην περιοχή της Αλεξανδρούπολης, διαμέσου των νοτίων περασμάτων του ποταμού του Έβρου, ενώ ταυτόχρονα αυξημένη παρουσιάζεται και η εισροή από άλλα σημεία των βορείων συνόρων, όπου αρχίζουν σταδιακά να δημιουργούνται «εναλλακτικοί δρόμοι» εισόδου στη χώρα, καταδεικνύοντας ότι η έλευση λαθρομεταναστών στην Ελλάδα και

διαμέσου αυτής στην Ευρώπη δεν πρόκειται να παύσει.

Όπως επεσήμανε και ο εκτελεστικός διευθυντής της FRONTEX, Ilkka Laitinen, «η πρώτη δράση των RABIT είχε θεαματικά αποτελέσματα. Η παράτυπη, ωστόσο, μετανάστευση δεν μπορεί να ρυθμιστεί αποτελεσματικά με βραχυπρόθεσμες λύσεις». Για το λόγο αυτό, εισηγήθηκε την παράταση της δράσης της Ευρωπαϊκής Δύναμης Ταχείας Παρέμβασης (RABIT) στα ελληνoturκικά σύνορα μέχρι τις 3 Μαρτίου 2011, πέραν των δύο μηνών που είχε οριστεί αρχικά η διάρκεια της επιχείρησης, ενώ προγραμματίζεται επέκταση της επιχείρησης και στα σύνορα Βουλγαρίας - Τουρκίας. Επιμένοντας στα προηγούμενα σχόλιά του, ότι ο έλεγχος των συνόρων δεν είναι πανάκεια και ότι πρέπει να αναζητηθούν μακροπρόθεσμες λύσεις σε επίπεδο ευρωπαϊκής πολιτικής, τόνισε ότι η FRONTEX δεν πρόκειται να εγκαταλείψει την περιοχή με το πέρας της δράσης της Ευρωπαϊκής Δύναμης Ταχείας Παρέμβασης (RABIT): η δραστηριοποίησή της στην περιοχή θα συνεχιστεί, προκειμένου να διασφαλίσει ότι η Ελλάδα θα έχει την αναγκαία υποστήριξη για να εξασφαλίσει τον αποτελεσματικό έλεγχο των συνόρων της με την Τουρκία. Έτσι, η επιχείρηση RABIT θα συνεχιστεί, σύμφωνα με δήλωση της Επιτρόπου Σεσίλια Μάλμστρομ, μέσω της επιχείρησης «Ποσειδών», που έχει ως αποστολή την φρούρηση των θαλάσσιων ελληνoturκικών συνόρων, αντιμετωπίζοντας την παράνομη μετανάστευση στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Κατά πόσο όμως αρκεί η δράση της FRONTEX για την αναχαίτιση του συνεχώς αυξανόμενου ρεύματος

Επικαιρότητα

μεταναστών που κατευθύνεται προς τα ευρωπαϊκά σύνορα; Η μεταναστευτική πίεση στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε εντείνεται όλο και περισσότερο και οι πρόσφατες και συνεχιζόμενες ταραχές στις χώρες της Βορείου Αφρικής επιτείνουν το πρόβλημα: από τις αρχές του έτους χιλιάδες μετανάστες έχουν περάσει από την Τυνησία στις ακτές της Κάτω Ιταλίας, όπου επίσης ανέλαβε δράση η FRONTEX στις 15 Φεβρουαρίου. Η έξαρση αυτή της λαθρομεταναστευτικής πίεσης στις χώρες – εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε έχει «ευρωπαϊκό χαρακτήρα» και δεν αποτελεί – ούτε πρέπει να αποτελεί – πρόβλημα αποκλειστικά των μεσογειακών κρατών. Στα νέα αυτά πλαίσια διαμόρφωσης των εξελίξεων προβάλλει πλέον επιτακτική η ανάγκη εξεύρεσης λύσεων που να προωθούν τη δίκαιη κατανομή ευθυνών μεταξύ κρατών – μελών στον τομέα της μετανάστευσης. Η δράση της FRONTEX, είτε με ενεργοποίηση των Δυνάμεων Ταχείας Παρέμβασης (RABITs) είτε με τη δημιουργία ενός δικτύου διαρκών θαλάσσιων

περιπολιών, δεν αποτελεί παρά βραχυπρόθεσμη λύση στο πρόβλημα της συνεχούς εντεινόμενης μεταναστευτικής πίεσης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Με τη συνθήκη του Σένγκεν και την ακόλουθη «κατάργηση» των συνόρων μεταξύ των συμβληθέντων κρατών, ο έλεγχος των συνόρων της ΕΕ μεταφέρεται πλέον από το εσωτερικό στα εξωτερικά σύνορα, δηλαδή στα κράτη – μέλη που είναι όμορα με τις χώρες της Ασίας και της Αφρικής, απ' όπου προέρχεται και το μεγαλύτερο μεταναστευτικό κύμα των τελευταίων ετών. Η Ευρώπη προσπαθεί με κάθε τρόπο να ενισχύσει και να κλείσει τα σύνορά της, αποσκοπώντας στο να αποτρέψει την έλευση απεριορίστου αριθμού οικονομικών μεταναστών – πολιτών τρίτων χωρών, και σε αυτά τα πλαίσια κινείται τώρα και η συζήτηση για ανέγερση φράχτη στα ελληνικά σύνορα στον Έβρο. Οι φράχτες όμως, όπως έχει αποδειχθεί ήδη με τους φράχτες του Μεξικού και της Ισπανίας, έχουν περιορισμένη αποτελεσματικότητα

και δεν βοηθούν να έχουμε συνολικά λιγότερους μετανάστες. Εξάλλου, μήπως δεν έχει ήδη ανεγερθεί ένας υδάτινος φράχτης στα θαλάσσια εξωτερικά σύνορα της ΕΕ με τη δράση σε αυτά της FRONTEX και των τοπικών εθνικών αρχών; «A Berlin Wall in Water?». Οι φράχτες έχουν περισσότερο συμβολικό χαρακτήρα για να λειτουργήσουν αποθαρρυντικά για μαζική παράνομη είσοδο και οι εκάστοτε επιχειρήσεις ανάσχεσης των κυμάτων μεταναστών που κατευθύνονται προς την ευρωπαϊκή ήπειρο δεν αποτελούν αποτελεσματική και ριζική λύση. Θα βρεθούν «εναλλακτικοί δρόμοι» εισόδου και η έλευση οικονομικών μεταναστών στα μεσογειακά κράτη και διαμέσου αυτών στην Ευρώπη δεν πρόκειται να παύσει. Η λύση πρέπει να αναζητηθεί αλλού.

Πηγές:

- [Frontex](#)
- [Centre for European Policy Studies \(CEPS\)](#)

Δημόσια διαβούλευση για το νέο πλαίσιο αρχών της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη διασπορά

Τα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει στον εκπαιδευτικό και πολιτισμικό τομέα, ανέδειξαν τη σημασία της ύπαρξης του ελληνικού στοιχείου στο εξωτερικό με το ελληνικό έθνος. Προκειμένου όμως να αξιοποιηθεί το ελληνικό στοιχείο και να διατηρηθεί η σημασία του και η δύναμή του, τόσο για το ελληνικό έθνος όσο και για τους ίδιους τους Έλληνες της διασποράς, κρίνεται αναγκαία η ανασυγκρότηση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό. Οι Έλληνες της διασποράς όπως και στο παρελθόν έτσι και τώρα παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας

παράλληλης με την ιδιότητα του πολίτη του κόσμου. Προς αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση προτίθεται να κινηθεί και το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Με στόχο την ενδυνάμωση του ελληνικού στοιχείου της διασποράς, το Υπουργείο ξεκίνησε τη δημόσια διαβούλευση για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη διασπορά. Στόχος του δημοσίου διαλόγου είναι η συγκρότηση μίας συνεκτικής και συνθετικής πρότασης με σκοπό να αποτυπωθεί η τελευταία σε νομοθετική πρωτοβουλία στους αμέσως επόμενους μήνες. Τα πεδία της διαβούλευσης επικεντρώνονται σε εκείνα ακριβώς τα στοιχεία που

θα κάνουν πιο δυνατή την ελληνική διασπορά και θα συμβάλλουν στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.

Δεν είναι πλέον σπάνιο, αλλά μάλλον σύνηθες, το φαινόμενο κατά το οποίο ένα μεγάλο ποσοστό Ελλήνων της διασποράς, ειδικά δεύτερης και τρίτης γενιάς, να γνωρίζει ελάχιστα ή και καθόλου την ελληνική γλώσσα και να διαφεύγουν της προσοχής του βασικά στοιχεία του ελληνικών παραδόσεων και της ιστορίας. Βάσει αυτής της μάλλον δυσάρεστης για το ελληνικό στοιχείο πραγματικότητας, τα πεδία διαβούλευσης αφορούν στη σύσφιξη των σχέσεων ελληνικού κράτους και ελληνισμού της

Επικαιρότητα

διασποράς για θέματα ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού, στοιχείων δηλαδή που συμβάλλουν στη διαμόρφωση και ενίσχυση της ελληνικής ταυτότητας.

Είναι αρκετές οι φορές κατά τις οποίες οι Έλληνες της διασποράς έχουν εκφράσει τα παράπονά τους για τον χαμηλό βαθμό παρουσίας του ελληνικού κράτους και της στήριξης που το τελευταίο προσφέρει στα ελληνικά σχολεία του εξωτερικού. Προς αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων ο δημόσιος διάλογος στοχεύει στην αποτίμηση των σημερινών δομών παροχής ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης αναφορικά με την καταλληλότητα, την αποτελεσματικότητα και το κόστος τους. Παράλληλα όμως θα κριθεί και το κατά πόσον οι υφιστάμενες δομές προετοιμάζουν την κοινωνικο-οικονομική ένταξη των νέων γενιών ελληνικής καταγωγής σε ένα ολοένα αυξανόμενο και ανταγωνιστικό παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον που απαιτεί εξειδίκευση και πρωτοπορία.

Αναζητούνται, λοιπόν και τα σημεία εκείνα που χρήζουν είτε αναθεώρησης είτε ενίσχυσης στο ισχύον για κάθε χώρα ή περιοχή σύστημα ελληνόγλωσσης

εκπαίδευσης. Για να βοηθηθεί στο έργο του το Υπουργείο συγκεντρώνει προτάσεις που αφορούν στην καλύτερη σύνδεση των μορφών ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης με τα κατά τόπους εκπαιδευτικά συστήματα. Σε αυτό το πεδίο κρίνονται απαραίτητες και επιθυμητές οι όποιες προτάσεις πρόκειται να κατατεθούν σχετικά με εναλλακτικές εκπαιδευτικές πολιτικές και δομές στήριξης της ελληνικής παρουσίας (γλώσσας και πολιτισμού) σε ένα παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο. Σε αυτό το τμήμα ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της ομογένειας.

Στοχεύοντας στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχουν προκύψει από το μέχρι τώρα χαμηλό βαθμό συνεργασίας σε εκπαιδευτικά ζητήματα του ελληνικού κράτους και των Ελλήνων της διασποράς η αναπληρώτρια Υπουργός Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων δήλωσε: «Καλούμε κάθε πολιτικό και κοινωνικό φορέα της διασποράς και όλους τους ενδιαφερόμενους, να αποτελέσουν κύτταρα διαλόγου και προτάσεων για την συνδιαμόρφωση μιας κοινά αποδεκτής «χάρτας» για την ελληνόγλωσση διαπολιτισμική

εκπαίδευση της διασποράς. Είμαστε ανοιχτοί σε κάθε νέα ιδέα και κάθε εποικοδομητική παρατήρηση που θα κινείται σε μια ανανεωτική κατεύθυνση για τα θέματα της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης».

Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, από την όλη προσπάθεια που γίνεται ότι η στήριξη του ελληνικού στοιχείου στο εξωτερικό κρίνεται κάτι παραπάνω από απαραίτητη. Και πώς να μην είναι άλλωστε αφού η ομογένεια είναι αυτή που μπορεί να βοηθήσει στη διατήρηση της ελληνικής γλωσσικής και πολιτισμικής ύπαρξης στο εξωτερικό σε μία εποχή που τα πολιτισμικά στοιχεία και η διαφορετικότητα των λαών βρίσκονται αντιμέτωπα με την εξάπλωση των έντονων ρυθμών παγκοσμιοποίησης σε οικονομικό και κοινωνικό πεδίο.

Πηγή:

- opengov.gr
- [Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων](#)

Διαβάστε επίσης:

Μιχάλης Δαμανάκης, Ταυτότητες και Εκπαίδευση στη Διασπορά, Εκδόσεις Gutenberg, Ιανουάριος 2007

Ψήφιση του Νόμου "Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ"

Υπερψηφίστηκε στη Βουλή το νομοσχέδιο για το πολιτικό άσυλο σύμφωνα με το οποίο ιδρύεται η Αυτοτελής Υπηρεσία Ασύλου. Η εν λόγω Υπηρεσία θα στελεχώνεται από εξειδικευμένο και επιστημονικό προσωπικό με αποστολή την υποστήριξη του σχεδιασμού της εθνικής πολιτικής ασύλου ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας καθώς επίσης και την εξέταση των αιτημάτων παροχής διεθνούς προστασίας. Με το ίδιο νομοσχέδιο συστήνεται και η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής για την αποτελεσματική

διαχείριση των ροών των παρανόμως εισερχομένων στη χώρα αλλοδαπών προκειμένου να διασφαλιστεί η άρτια και ταχεία υπαγωγή των προσώπων αυτών σε διαδικασίες πρώτης υποδοχής υπό συνθήκες σεβασμού της αξιοπρέπειάς τους. Επίσης, η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ με την οποία τίθενται οι κοινές αρχές τις οποίες τα κράτη μέλη της ΕΕ καλούνται να τηρούν προς αντιμετώπιση του φαινομένου της παράνομης εισόδου ή παραμονής των υπηκόων τρίτων χωρών στην

επικράτειά τους. Ταυτόχρονα, προβλέπεται η καθιέρωση δίκαιης και διαφανούς διαδικασίας για την επιστροφή των τελευταίων στις χώρες καταγωγής ή προέλευσής τους με διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των συμφερόντων των ενδιαφερομένων, λαμβάνοντας υπόψη σε κάθε περίπτωση την πραγματική κατάσταση των αλλοδαπών καθώς και το δημόσιο συμφέρον. Η ανωτέρω οδηγία θεσπίζει τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες που θα πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη

αναφορικά με την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Στη βάση των κανόνων, των διαδικασιών και των δράσεων που προτίθενται τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν θα πρέπει να βρίσκονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, ως γενικές αρχές του κοινοτικού και του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες τάχθηκε υπέρ της υιοθέτησης του νέου νόμου για την αναμόρφωση του συστήματος ασύλου στην Ελλάδα καθώς πιστεύει ότι οι προβλεπόμενες αλλαγές θα αντιμετωπίσουν τις σημερινές προβληματικές συνθήκες κάτω από τις οποίες κρατούνται άτομα που συλλαμβάνονται μετά την παράτυπη είσοδό τους στη χώρα. Παράλληλα, η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διαπίστωσης του προφίλ και των αναγκών των εισερχομένων ατόμων θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα της

πολιτείας να παραπέμψει τα άτομα αυτά στις κατάλληλες κρατικές δομές και αρχές. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι η εφαρμογή του νέου συστήματος ασύλου ενέχει ευκαιρίες αλλά και προκλήσεις. Εάν υλοποιηθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, το νέο σύστημα ασύλου θα επιτρέψει στην Ελλάδα να συμμορφωθεί με τις διεθνείς της υποχρεώσεις. Μέσω μιας αποτελεσματικής και αξιόπιστης διαδικασίας ασύλου, η Ελλάδα θα μπορέσει επίσης να διακρίνει τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας από εκείνα που αν και την αιτούνται στην πραγματικότητα δεν πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια. Σε μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από πολύχρονη

απουσία ενός λειτουργικού συστήματος ασύλου και όπου εκκρεμούν προς εξέταση χιλιάδες αιτήματα, τέτοιου είδους μεταρρυθμίσεις απαιτούν ουσιαστικές και επίμονες προσπάθειες από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Η Ύπατη Αρμοστέα δήλωσε πρόθυμη να στηρίξει τις ελληνικές αρχές στην προσπάθειά τους για την αναμόρφωση του συστήματος ασύλου.

Η Διεθνής Αμνηστία με τη σειρά της τόνισε την επείγουσα ανάγκη για μεταρρυθμίσεις στο τρέχον σύστημα υποδοχής και εξακρίβωσης ταυτότητας των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελλάδα, ιδίως ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και εκείνων που δικαιούνται διεθνή προστασία. Η οργάνωση έχει επανειλημμένα επισημάνει ανησυχίες αναφορικά με την έλλειψη επαρκών εγκαταστάσεων υποδοχής ατόμων που χρειάζονται άμεση βοήθεια και τη συστηματική κράτηση παράτυπων μεταναστών και αιτούντων άσυλο, περιλαμβανομένων των

ασυνόδευτων παιδιών. Η Διεθνής Αμνηστία πιστεύει ότι οποιαδήποτε μεταρρυθμίση

υιοθετηθεί από το Ελληνικό Κοινοβούλιο θα πρέπει να συμμορφώνεται με το διεθνές προσφυγικό και ανθρωπιστικό δίκαιο, περιλαμβανομένου του δικαιώματος στην ελευθερία. Η ίδια οργάνωση επαναλαμβάνει την έκκλησή της στις ελληνικές αρχές να υιοθετήσουν μεταρρυθμίσεις που προασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και ανταποκρίνονται επαρκώς στις επείγουσες ανάγκες ανθρωπιστικής βοήθειας των ατόμων. Ταυτόχρονα, η οργάνωση πιστεύει ότι απαιτούνται περαιτέρω μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να επιτευχθεί ένα δίκαιο και αποτελεσματικό σύστημα ασύλου,

όπως για παράδειγμα η πρόσβαση σε δωρεάν, ανεξάρτητη και αποτελεσματική νομική βοήθεια, διαθέσιμη σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου καθώς επίσης και η αναστολή των απομακρύνσεων, αυτομάτως σε όλα τα στάδια της προσφυγής.

Τα σχόλια του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες επί του Σχεδίου Νόμου για την Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και επί της προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών δεν ήταν θετικά. Οι λόγοι της αρνητικής στάσης επικεντρώνονται στο τελικό αποτέλεσμα του νομοσχεδίου το οποίο κρίνεται ελλιπές και σε σημαντικό βαθμό διαφοροποιημένο από τα όσα είχαν συζητηθεί στη συστημένη από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη Επιτροπή Εμπειρογνομητών.

Όσον αφορά την στάση των κομμάτων απέναντι στο νομοσχέδιο παρατηρείται μερική σύγκλιση απόψεων αλλά και μεγάλος βαθμός διαφοροποίησης. Για την κυβερνώσα παράταξη το εν λόγω νομοσχέδιο αποτελεί μεγάλο βήμα προς την προσπάθεια επίλυσης του μεταναστευτικού ζητήματος. Η σύσταση των παραπάνω υπηρεσιών χαρακτηρίζεται απαραίτητη και ικανοποιητική ως προς τον διαχωρισμό που μπορεί να προσφέρει ανάμεσα στις ομάδες των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας και των ατόμων που πρέπει να επαναπροωθηθούν στις χώρες προέλευσης.

Η αξιωματική αντιπολίτευση αν και βρίσκει ελλείψεις στο νομοσχέδιο, τελικά το υπερψήφισε με εξαίρεση τα άρθρα 1 και 6 τα οποία καταψήφισε καθώς θεωρεί ότι λόγω της ελλιπούς διάδρασης και της αποκλειστικής αναφοράς των υπηρεσιών στον Υπουργό

Για συνεχή ενημέρωση σε θέματα μετανάστευσης, επισκευθείτε την ιστοσελίδα του EMMEΔIA

Επικαιρότητα

Προστασίας του Πολίτη δεν εξασφαλίζεται ενιαία μεταναστευτική πολιτική. Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης εξέφρασε τις επιφυλάξεις του σχετικά με τις αρμοδιότητες που δίνονται στις ΜΚΟ, ακόμα και στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, σε θέματα που είναι συνυφασμένα με τη διαδικασία χορήγησης ασύλου, διεξαγωγής συνεντεύξεων και εφοδιασμού.

Το Κ.Κ.Ε. καταψήφισε το νομοσχέδιο καθώς θεωρεί ότι δεν υπογραμμίζεται η σημασία των αιτιών που προκαλούν την μετανάστευση και την προσφυγιά. Το ζήτημα των μεταναστών, σύμφωνα με το Κ.Κ.Ε, γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από τα δύο μεγάλα κόμματα ώστε να πετύχουν τον απώτερο σκοπό τους να μειώσουν το κόστος εργασίας.

Ο ΛΑΟΣ καταψήφισε και αυτό με τη σειρά του το νομοσχέδιο της κυβέρνησης πλην του άρθρου 41 σύμφωνα με το οποίο απαγορεύεται η απέλαση των ομογενών.

Σύμφωνα με την άποψη του κόμματος το νομοσχέδιο ξεκινά να επιλύσει τεχνικά θέματα, θέματα υπηρεσιών για την Πρώτη Υποδοχή και υπηρεσιών ασύλου. Δεν προσπαθεί να αντιμετωπίσει ουσιαστικά το ζήτημα της μετανάστευσης και δεν θέτει επαρκή κριτήρια για την παροχή πολιτικού ασύλου. Η συμμετοχή των ΜΚΟ επικρίνεται ξανά αφού για τους βουλευτές του εν λόγω κόμματος η εκχώρηση αρμοδιοτήτων αποτελεί εκχώρηση κυριαρχίας. Ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν και αυτό μεταξύ των κομμάτων που καταψήφισε το νομοσχέδιο για διαφορετικούς όμως λόγους. Αν και ψήφισε υπέρ ορισμένων άρθρων, το νομοσχέδιο στο σύνολό του κρίθηκε ότι αντιβαίνει στην πολιτική και ιδεολογική άποψη του κόμματος. Κατά την άποψή τους η σύσταση των υπηρεσιών χωρίς την άμεση συμμετοχή της αστυνομίας αποτελεί θετικό βήμα. Ωστόσο, η υπαγωγή των υπηρεσιών στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

σηματοδοτεί μία αστυνομική αντιμετώπιση του θέματος και αυτό βρίσκει κάθετα αντίθετο το κόμμα της Αριστεράς. Για τον ΣΥΡΙΖΑ αυτό που θα έλυνε το πρόβλημα θα ήταν η σύσταση Υπουργείου Μετανάστευσης καθώς η έλλειψη προσωπικού στα γραφεία ασύλου θα έκανε πιο έντονο το στοιχείο της γραφειοκρατίας και η συρροή αιτημάτων θα καθυστερούσε την όλη διαδικασία.

Οι παρατηρήσεις των κομμάτων κατά τη διάρκεια της ψήφησης του νομοσχεδίου πράγματι έθιξαν πτυχές και αδυναμίες αυτού. Η παραχώρηση αρμοδιοτήτων σε ΜΚΟ μπορεί να μην αποτελεί εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας όπως ανέφερε ο ΛΑΟΣ, ωστόσο ενδέχεται να μην φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα αφού η ανεξαρτησία των ΜΚΟ μπορεί να σταθεί τροχοπέδη στην διαδικασία παροχής ασύλου και στην διάκριση ανάμεσα σε όσους αποτελούν πράγματι πρόσφυγες και σε όσους αποτελούν μία διαφορετική κατηγορία (π.χ. οικονομικοί μετανάστες). Παρόλα αυτά είναι σημαντική η συμμετοχή των ΜΚΟ γιατί ενισχύεται με την παρουσία και την δράση τους η αδύναμη μέχρι σήμερα κοινωνία των πολιτών. Η έλλειψη υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού για την επαρκή στελέχωση των υπηρεσιών θα εντείνει το γραφειοκρατικό στοιχείο. Η πληθώρα των αιτημάτων θα καθυστερεί να εξετασθεί με αποτέλεσμα να εγκλωβίζονται τα άτομα και να αναστέλλεται τόσο η επαναπροώθηση όσο και η ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία. Η σύσταση των υπηρεσιών αποτελεί ένα βήμα προς την δημιουργία ουσιαστικής μεταναστευτικής πολιτικής, ωστόσο για να είναι επιτυχημένο το έργο των υπηρεσιών θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις και τα προβλήματα που αυτές παρουσιάζουν. Η μεταναστευτική πολιτική θα πρέπει να αναπτυχθεί

με σταθερά βήματα και σε βάθος χρόνου.

Πηγές:

- opengov.gr
- [United Nations High Commission for Refugees \(UNHCR\)](http://United Nations High Commission for Refugees (UNHCR))
- Διεθνής Αμνηστία
- [Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες \(ΕΣΠ\)](http://Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ))

Διαβάστε επίσης:

- Νόμος υπ'αρ.3907/ΦΕΚ 7/Α/26.1.2011
- Έκθεση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης
- Οδηγία 2008/115/ΕΚ

Μετανάστευσης Επικαιρα

Τεύχος 1 - Μάρτιος 2011

ISSN: 1792-8818

Επιμέλεια:
Τραμουντάνης Άγγελος

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:
Ασημάκης Δημήτριος
Γεωργακάκου Ελένη
Κουκουλομάτη Αποστολία - Χριστίνα
Μπελιγγρίνη Έλσα

Εργαστήριο Μελέτης της
Μετανάστευσης και Διασποράς
(Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ.)

Αιόλου 42-44, Αθήνα
Τηλ-fax: 210.3232981

<http://emmedia.pspa.uoa.gr>

emmedia@pspa.uoa.gr

Επισκεφθείτε μας στο [facebook](https://www.facebook.com/emmedia)

Κείμενο Γνώμης

Πολιτική ενσωμάτωση των μεταναστών στη Γαλλία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Δέσποινα Π. Παπαδοπούλου

Η Γαλλία, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελούν ευρωπαϊκά κράτη με πλούσια μεταναστευτική εμπειρία. Η μελέτη του δικαίου ιθαγένειας των τριών χωρών στη μακρά διάρκεια καταδεικνύει τη βασική διαφοροποίηση μεταξύ της Γερμανίας και των άλλων δύο κρατών. Η Γερμανία τήρησε απαρέγκλιτα το *ius sanguinis* δίνοντας έμφαση στην εθνο-πολιτισμική ομοιογένεια, ενώ η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο πρεσέφεραν διαχρονικά στους μετανάστες τη δυνατότητα για πολιτογράφηση.

Αξίζει να επισημανθεί η αναθεώρηση της στάσης των τριών χωρών στο ζήτημα της ιθαγένειας στο τέλος του 20ου αιώνα. Ενώ στη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο αμφισβητήθηκε το *ius soli*, στη Γερμανία άρχισε να υιοθετείται. Η απόφαση της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου να καταργήσουν την αυτόματη πρόσβαση στην ιθαγένεια για τη δεύτερη γενιά των μεταναστών μπορεί να συνδεθεί με μια πιο εσωστρεφή πολιτική των τριών χωρών την ίδια περίοδο στο ζήτημα της παραχώρησης ασύλου.

Πίνακας 1: Σημαντικές χρονολογίες της νομοθεσίας περί ιθαγένειας

	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
18ος αιώνας	<ul style="list-style-type: none"> Σύνταγμα του 1791: <i>ius soli</i> 		
19ος αιώνας	<ul style="list-style-type: none"> Code civil (1803): καθιέρωση <i>ius sanguinis</i> Διάταγμα του 1848: διευκόλυνση διαδικασίας πολιτογράφησης Νόμος του 1851: καθιέρωση διπλού <i>ius soli</i> Νόμος του 1889: καθιέρωση <i>ius soli</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Γερμανική Ομοσπονδία: <i>ius domicilii</i> Πρωσικός νόμος του 1842: καθιέρωση <i>ius sanguinis</i> Νόμος του 1871: <i>ius sanguinis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> 19ος αιώνας: διευκόλυνση διαδικασίας πολιτογράφησης
1ο μισό 20ού αιώνα	<ul style="list-style-type: none"> Νόμος του 1927: ο πιο φιλελεύθερος νόμος για πολιτογράφηση Νόμος του 1940: αφαίρεση της γαλλικής ιθαγένειας Κώδικας Ιθαγένειας του 1945: διατήρηση σε γενικές γραμμές του νόμου του 1927 	<ul style="list-style-type: none"> Νόμος του 1913: έμφαση στο κριτήριο της καταγωγής Νόμος του 1935: η ιθαγένεια ως ρατσιστικό όπλο Βασικός Νόμος του 1949: Επιστροφή στο νόμο του 1913 	<ul style="list-style-type: none"> Νόμοι περί ξένων των ετών 1905, 1914, 1919: έλεγχος μεταναστών, δυνατότητα απέλασης Νόμος περί ιθαγένειας του 1948: διάκριση πολιτών – κοινό καθεστώς βρετανού υπηκόου
2ο μισό 20ού αιώνα	<ul style="list-style-type: none"> Νόμος του 1973: ισότητα των δυο φύλων στην πολιτογράφηση Νόμος του 1993: αναίρεση του <i>ius soli</i> (κατάργηση της αυτόματης πρόσβασης για τη δεύτερη γενιά) Νόμος του 1998: σύνθεση του νόμου του 1889 και του 1993 	<ul style="list-style-type: none"> Νόμος του 1990: διευκόλυνση διαδικασίας πολιτογράφησης Τροποποίηση του 1991: <i>ius soli</i> Τροποποίηση του 2000: διπλό <i>ius soli</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Νόμος Κοινοπολιτείας περί μετανάστευσης του 1962: κατάργηση ελεύθερης εισόδου Νόμος Κοινοπολιτείας περί μετανάστευσης του 1968: αποκλεισμός Κενυατών από βρετανική ιθαγένεια Νόμος περί μετανάστευσης του 1971: αυστηρότεροι περιορισμοί για μη λευκούς Νόμος περί ιθαγένειας του 1981: κατάργηση <i>ius soli</i>

Κείμενο Γνώμης

Ενδιαφέροντα συμπεράσματα εξάγονται και από την έρευνα σχετικά με τη βούληση των ίδιων των μεταναστών για απόκτηση της γαλλικής, της γερμανικής και της βρετανικής ιθαγένειας. Στις χώρες όπου οι μετανάστες μπορούν να αποκτήσουν την ιδιότητα του πολίτη σε σύντομο χρονικό διάστημα και με απλές διαδικασίες (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο) επιλέγουν μαζικά την πολιτογράφηση. Εύλογα τα ποσοστά είναι πολύ μικρότερα για τη Γερμανία, κράτος που υπέβαλε μέχρι πρόσφατα τους μετανάστες σε χρονοβόρες και επίπονες διαδικασίες προκειμένου να τους παραχωρήσει την ιθαγένεια.

Πρόσκομμα στη βούληση των μεταναστών για την απόκτηση της ιθαγένειας αποτελεί η μη δυνατότητα για διπλή ιθαγένεια. Η εφαρμογή του περιορισμού αυτού είτε από τη χώρα προέλευσης είτε από τη χώρα υποδοχής, όπως συμβαίνει με τη Γερμανία, υποχρεώνει τους μετανάστες σε επιλογή. Στην περίπτωση που το δίκαιο ιθαγένειας της χώρας υποδοχής (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο) αλλά και προέλευσης επιτρέπει τη διπλή ιθαγένεια, μεγάλος αριθμός μεταναστών ενδιαφέρεται να την αποκτήσει.

Ακόμη, άλλες παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη από τους μετανάστες προκειμένου να επιλέξουν ιθαγένεια, είναι οι διμερείς σχέσεις μεταξύ της χώρας προέλευσης και της χώρας υποδοχής (όπως η περίπτωση των Αλγερινών στη Γαλλία) αλλά και οι συναισθηματικοί δεσμοί με τη χώρα καταγωγής ή αντίθετα η αποστασιοποίησή τους από αυτήν (μπορούν να αναφερθούν χαρακτηριστικά οι μετανάστες από τη νοτιανατολική Ασία στη Γαλλία).

Πίνακας 2: Η απόκτηση της ιθαγένειας σε σχέση με την εθνικότητα των μεταναστών

	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
Εθνικότητα των μεταναστών	<ul style="list-style-type: none"> • Τούρκοι: X • Μετανάστες από τη ΝΑ Ασία: Y • Μη αραβόφωνοι μετανάστες από την Αφρική: M • Αλγερινοί: X (μέχρι τη δεκαετία του 1990) • Μαροκινοί: X (μέχρι τη δεκαετία του 1990) • Ισπανοί: Y, M (μετά το 1960) 	<ul style="list-style-type: none"> • Τούρκοι: X (μέχρι τη δεκαετία του 1990) • Ισπανοί: X • Ιταλοί: X • Γιουγκοσλάβοι: X (μέχρι τη δεκαετία του 1990) 	<ul style="list-style-type: none"> • Μετανάστες από την ινδική χερσόνησο: Y • Μετανάστες από την υπόλοιπη Ασία: Y • Αφρικανοί: Y • Μετανάστες από την υπόλοιπη Ευρώπη: Y

Υπόμνημα:

Y: υψηλό ποσοστό απόκτησης ιθαγένειας,

M: μέσο ποσοστό απόκτησης ιθαγένειας,

X: χαμηλό ποσοστό απόκτησης ιθαγένειας

Σε μια προσπάθεια κριτικής αποτίμησης της νομοθεσίας της Γαλλίας, της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για τα ατομικά δικαιώματα, το δικαίωμα του ασύλου και τα δικαιώματα των μεταναστών εργαζομένων παρατηρούμε μεταξύ τους ορισμένες διαφοροποιήσεις.

Γενικά, η Γαλλία, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο ανήκουν στα κράτη που έχουν επικυρώσει ή και υπογράψει μία σειρά διεθνών συνθηκών, συμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης και κειμένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποβλέπουν στην προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών. Ωστόσο, στη Γαλλία και τη Γερμανία τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένα, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο οι αποφάσεις εξαρτώνται περισσότερο από την εκτελεστική εξουσία. Από την άλλη, και στις τρεις χώρες παρατηρείται μια συντηρητική στροφή από τη δεκαετία του 1990 και μετά, με τη στάση τους στο ζήτημα της παραχώρησης ασύλου να γίνεται αυστηρότερη.

Ακόμη, και στις τρεις χώρες αναγνωρίζονται βασικά δικαιώματα των μεταναστών εργαζομένων (εφόσον κατέχουν άδεια παραμονής), με τη Γαλλία να κατοχυρώνει περισσότερα δικαιώματα στους μετανάστες εργαζόμενους και πιο εύκολη πρόσβαση σε αυτά και με το Ηνωμένο Βασίλειο να επιβάλλει τις πιο αυστηρές προϋποθέσεις για την εξασφάλισή τους.

Κείμενο Γνώμης

Πίνακας 3: Το δικαίωμα του ασύλου και τα δικαιώματα των εργαζόμενων μεταναστών

	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
Δικαίωμα του ασύλου	Ναι	Ναι	Ναι
Πρόσβαση στην αγορά εργασίας	Ναι, με προϋπόθεση την κατοχή άδειας παραμονής	Ναι, με προϋπόθεση την κατοχή άδειας εργασίας	Ναι, με προϋπόθεση την κατοχή άδειας επιχειρηματικής και εμπορικής εργασίας ή άδειας για κατάρτιση και πρακτική εκμάθηση
Εύρεση στέγης	Ευθύνη του ίδιου του μετανάστη αλλά και δυνατότητα πρόσβασης σε κατοικίες επιχορηγούμενες από το γαλλικό κράτος	Ευθύνη του ίδιου του μετανάστη αλλά και πρόσβαση σε κοινωνική βοήθεια για τα έξοδα στέγασης	Ευθύνη του ίδιου του μετανάστη. Δυνατότητα πρόσβασης σε κοινωνικές κατοικίες μόνο για όσους κατέχουν άδεια παραμονής απεριόριστης διάρκειας
Ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη	Ναι	Ναι	Ναι, με προϋπόθεση τη μόνιμη εγκατάσταση
Κοινωνική ασφάλιση	Ναι	Ναι, με περιορισμούς για επιδόματα	Ναι, με πολλούς περιορισμούς για επιδόματα
Οικογενειακή επανένωση	Ναι, με προϋποθέσεις το σταθερό εισόδημα και την ύπαρξη κατάλληλης κατοικίας	Ναι, με προϋποθέσεις την κατοχή άδειας παραμονής ή εγκατάστασης, επαρκών μέσων για την επιβίωση της οικογένειας και την ύπαρξη κατάλληλης κατοικίας	Ναι, με προϋποθέσεις το σταθερό εισόδημα και την ύπαρξη κατάλληλης κατοικίας
Επαγγελματική κατάρτιση	Ναι, εφόσον οι μετανάστες έχουν συμπληρώσει δύο χρόνια εργασίας	Ναι, καλύπτοντας όμως τα έξοδα οι ίδιοι οι μετανάστες	Δεν υπάρχει πρόβλεψη
Επίδομα ανεργίας	Ναι, ανάλογα με το διάστημα	Ναι, ανάλογα με το διάστημα απασχόλησης και την ηλικία του μετανάστη	Ναι, εφόσον είναι «διαθέσιμοι για εργασία»
Δικαίωμα συμμετοχής σε συλλόγους	απασχόλησης	Ναι	Ναι

Για μια αναλυτική παρουσίαση βλ. Παπαδοπούλου, Δ. Π. (2009), «Ιδιότητα του πολίτη και πολιτική ενσωμάτωση των μεταναστών στη Γαλλία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο» στο Κόντης Α. (επιμ.), Ζητήματα κοινωνικής ένταξης μεταναστών. Αθήνα: Παπαζήσης, σ. 73-219.

Η Δέσποινα Π. Παπαδοπούλου σπούδασε Ιστορία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και είναι διδάκτωρ Ιστορίας της Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales. Μεταδιδακτορική ερευνήτρια του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, συμμετείχε ακόμη ως βασική ερευνήτρια στο πρόγραμμα ταξινόμησης του Αρχείου Γ. Ψυχάρη του Κ.Ν.Ε. στη Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων. Πεδία ενδιαφέροντός της είναι η ιστορία της ελληνικής διασποράς καθώς και γενικότερα ζητήματα μετανάστευσης.

Επικοινωνία: dpapado@pspa.uoa.gr

Civic Stratification, 'Plastic' Citizenship and 'Plastic Subjectivities' in Greek Immigration Policy

Anna-Maria Konsta and Gabriella Lazaridis

Journal of International Migration & Integration 2010 Vol 11 No 4 pp. 365-382

DOI [10.1007/s12134-010-0150-8](https://doi.org/10.1007/s12134-010-0150-8)

Abstract

This article critically discusses Greek immigration policy, its adaptation to current social conditions such as the extended stay of undocumented migrants, and political pressures from the EU, with special focus on three groups of migrants: Albanians, ethnic-Greek Albanians (Northern Epirotes) and ethnic-Greeks from former Soviet Union. Taking into account Greek immigration law, its

Εργογραφία

World Migration Report 2010. The Future of Migration: Building Capacities for Change

IOM International Organization for Migration
ISBN: [978-92-9068-590-6](https://www.isbn-international.org/product/9789290685906)

Summary:

World Migration 2010: The Future of Migration: Building Capacities for Change, is the fifth report of IOM's WMR series. This year's report focuses on the future of migration and the capabilities that will be required by States, regional and international organizations, civil society and the private sector to manage migration successfully over the coming decades.

Ten years ago, when the first World Migration Report 2000 was published, there were 150 million migrants. Now, the number of migrants has grown to 214 million, and the figure could rise to 405 million by 2050, as a result of growing demographic disparities, the effects of environmental change, new global political and economic dynamics, technological revolutions and social networks.

In response to these trends, many States are likely to need to invest in developing their migration management capacities. Already, many States report that they require assistance to develop the capabilities to respond to a diverse range of new migration challenges. Capacity-building does not necessarily imply an increase in public spending and resources; it can also refer to the elimination of outdated, inappropriate or inefficient systems, laws or policies.

Recognizing that migration is a constant but dynamic phenomenon, the World Migration Report 2010 argues that it is essential for States to be able to develop the comprehensive knowledge and efficient, flexible institutions that they will need to promote and implement humane and orderly policies for the movement of people, now and in the future.

Part A of the World Migration Report 2010 focuses on identifying core capacities in key areas of migration management. The aim is not to prescribe 'one-size-fits-all' policies and practices, but to suggest objectives of migration management policies in each area, to stimulate thinking and provide examples of what States and other actors can do.

Part B of the World Migration Report 2010 draws on the most up-to-date data that provide overviews of global and regional migration and remittances trends. In recognition of the importance of the largest global economic recession since the 1930s, this section has a particular focus on the effects of this crisis on migrants, migration and remittances.

As with previous World Migration Reports, the World Migration Report 2010 distills the conceptual and practical expertise and experience of IOM colleagues throughout the world, through consultation sessions and an external advisory board that includes the staff of other agencies, external scholars, and government practitioners.

Εργογραφία

implementation by public authorities and the diversity of immigration status and associated rights accorded to these three groups of migrants, we argue that there is a 'plastic citizenship' (from the notion of plasticity) developed, where boundaries are blurred and processes of becoming or not are fluid, changing over time and influenced by notions of who should belong and who should not, who is entitled to what rights and who is not. Plastic citizenship creates plastic subjectivities for migrants in Greece.

Religion, securitization and anti-immigration attitudes: The case of Greece

Georgios Karyotis and Stratos Patrikios

Journal of Peace Research
2010 Vol 47 No 1, pp. 43-57
DOI:
[10.1177/002234330935002](https://doi.org/10.1177/002234330935002)

Abstract

This article revisits securitization theory of the Copenhagen School by addressing an empirical overemphasis on political actors and offering a quantitative extension to typically qualitative assessments of the theory. Using Greece as a case study, it explores the dynamics of competition and the relative discursive power of two actors, political and religious elites, regarding migration. After first documenting a divergence in the two actors' rhetoric through discourse analysis, it proceeds to measure the relative impact of their discourses on public immigration attitudes, employing structural equation modelling of European Social Survey data. Findings demonstrate that exposure to the securitizing religious discourse through church attendance immunizes citizens from the softening effect of the political message. This, in turn, explains the survival of the security frame on migration in Greece, even as political elites begin to move towards the desecuritized pole of the continuum. Crucially, the analysis of this case suggests that a methodological synthesis of qualitative and quantitative research methods to study securitization is possible despite limitations. The authors call for greater efforts to combine the two methods which would allow for a better understanding of securitization and desecuritization processes.

Προκειμένου να συμπεριληφθούν πρόσφατες εργασίες - κείμενά σας στο τμήμα "Εργογραφία", επικοινωνήστε ηλεκτρονικά με το [E.M.MEDIA](mailto:EM.MEDIA).

'Joint Operation RABIT 2010' – FRONTEX Assistance to Greece's Border with Turkey: Revealing the Deficiencies of Europe's Dublin Asylum System

Sergio Carrera and Elspeth Guild
November 2010

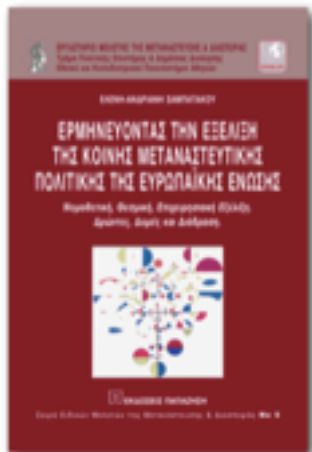
Centre for European Policy Studies (CEPS)
Liberty and Security in Europe
<http://www.ceps.eu>

Abstract

This paper examines the first deployment of the Rapid Border Intervention Teams (RABITs) to Greece's external land border with Turkey on 2 November 2010. It argues that the sending of the RABITs to Greece reveals some of the core challenges inherent in Europe's external border and asylum policies. Most importantly, it signals the limits of the principle of solidarity and fair-sharing of responsibility and the failure of the EU Dublin System. The paper argues that the sending of RABITs fails to show a long-standing (solidarity-based) answer by the EU to the situation of unrest taking place in Greece on two grounds: First, the deployment is merely of a emergency, temporary and (in) security (police)-driven nature; and second, the strengthening of the common EU external land border between Greece and Turkey may further increase the tensions by enlarging the distance between the external border control practices and Europe's commitment to the rights and freedoms of asylum-seekers and refugees.

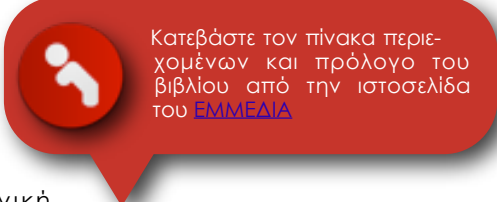
Εργογραφία

ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ: Νομοθετική, Θεσμική, επιχειρησιακή εξέλιξη: Δρώντες, δομές και διάδραση

Ελένη - Ανδριανή Σαμπατάκου

Με τη συνθήκη της Λισσαβόνας και τις ρυθμίσεις της για την κοινοτική μεταναστευτική πολιτική να μετρούν λίγους μήνες ζωής, η παρούσα μελέτη έρχεται να ανοίξει μια νέα συζήτηση στην ελληνική βιβλιογραφία για τις ευρωπαϊκές πολιτικές και μετανάστευσης, στο επίκεντρο της οποίας βρίσκεται η Ελλάδα, μαζί με τις λοιπές ευρωπαϊκές μεσογειακές χώρες.

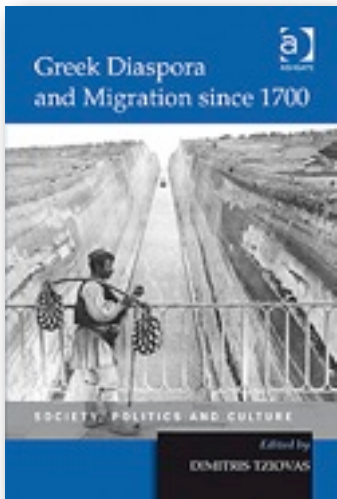
Κατεβάστε τον πίνακα περιεχομένων και πρόλογο του βιβλίου από την ιστοσελίδα του [EMMEDIA](#)

δη την κοινοτική πολιτική

Πρόκειται για μια πολυεπίπεδη μελέτη, η οποία καταρχήν εντάσσει την ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική σε ένα θεωρητικό πλαίσιο και συμβάλλει στον ακαδημαϊκό διάλογο για τη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών πολιτικών και τον εξευρωπαϊσμό των εθνικών πολιτικών. Βάση αυτού του εγχειρήματος αποτελεί η διεισδυτική ανάλυση της εξέλιξης των θεσμικών, νομοθετικών και επιχειρησιακών πτυχών της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής με τη χρήση μιας σύνθετης ερευνητικής μεθόδου περιγραφικού και ποιοτικού χαρακτήρα και τη σχεδόν εξαντλητική συγκέντρωση της σχετικής βιβλιογραφίας.

Σε άλλα επίπεδα τίθεται μια σειρά από ουσιαστικά ερωτήματα, με προεξέχοντα την προοπτική της διαχείρισης της διεθνούς μετανάστευσης, τη φύση των εμπλεκόμενων φορέων διαμόρφωση πολιτικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, τη θεώρηση της διεθνούς διαχείρισης της μετανάστευσης ως παγκόσμιου δημοσίου αγαθού.

Παπαζήσης, 2010
Σελίδες: 770
ISBN: 978-960-02-2437-5

Greek Diaspora and Migration since 1700: Society, Politics and Culture

Dimitris Tziouvas (ed), University of Birmingham, UK

The Greek diaspora is one of the paradigmatic historical diasporas. Though some trace its origins to ancient Greek colonies, it is really a more modern phenomenon. Diaspora, exile and immigration represent three successive phases in Modern Greek history and they are useful vantage points from which to analyse changes in Greek society, politics and culture over the last three centuries.

Embracing a wide range of case studies, this volume charts the role of territorial displacements as social and cultural agents from the eighteenth century to the present day and examines their impact on communities, politics, institutional attitudes and culture. By studying migratory trends the aim is to map out the transformation of Greece from a largely homogenous society with a high proportion of emigrants to a more diverse society inundated by immigrants after the end of the Cold War. The originality of this book lies in the bringing together of diaspora, exile and immigration and its focus on developments both inside and outside Greece.

Ashgate, 2009
322 pages
ISBN: 978-0-7546-6609-7

Στατιστικά Στοιχεία

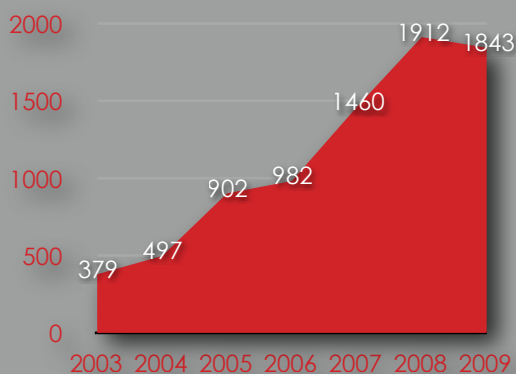
Μετανάστευση στην Ελλάδα	
Συνολικός μεταναστευτικός πληθυσμός στην Ελλάδα (2010) Πηγή: Migration And Remittances Factbook 2011, The World Bank 2011 , p.p. 125	1.132.800
Μεταναστευτικός πληθυσμός ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (2010) Πηγή: Migration And Remittances Factbook 2011, The World Bank 2011 , p.p. 125	10,1%
Γυναίκες μετανάστριες ως ποσοστό του μεταναστευτικού πληθυσμού (2010) Πηγή: Migration And Remittances Factbook 2011, The World Bank 2011 , p.p. 125	44,6%
Χορήγηση Καθεστώτος "Επι Μακρόν Διαμενόντων" (2007-2009) Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης 2010	125
Αιτήσεις για Πολιτογράφηση Ομογενών και Αλλογενών (2007-2009) Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης 2010	22.406
Οικονομικά Στοιχεία	
Αποστολή εμβασμάτων (σε εκ. δολάρια) από την Ελλάδα προς άλλες χώρες (2010) Πηγή: Migration And Remittances Factbook 2011, The World Bank 2011 , p.p. 125	\$1.843
Αιτούντες Άσυλο και Πρόσφυγες	
Αιτήσεις για χορήγηση Ασύλου (2009) Πηγή: UNHCR, Στατιστικά στοιχεία ασύλου στην Ελλάδα (1997 - 2009)	15.928
Αναγνωρίσεις Προσφυγικού Καθεστώτος (2009) Πηγή: UNHCR, Στατιστικά στοιχεία ασύλου στην Ελλάδα (1997 - 2009)	36
Χορηγήσεις Ανθρωπιστικού Καθεστώτος ή Επικουρικής Προστασίας (2009) Πηγή: UNHCR, Στατιστικά στοιχεία ασύλου στην Ελλάδα (1997 - 2009)	29

Πληθυσμός Ελλάδας: 11,3 εκ.

Πηγή: Migration And Remittances Factbook 2011, The World Bank 2011, p.p. 125

Αποστολή εμβασμάτων από την Ελλάδα στο εξωτερικό

Σε εκ. δολάρια

Πηγή: Migration And Remittances Factbook 2011, The World Bank 2011, p.p. 125

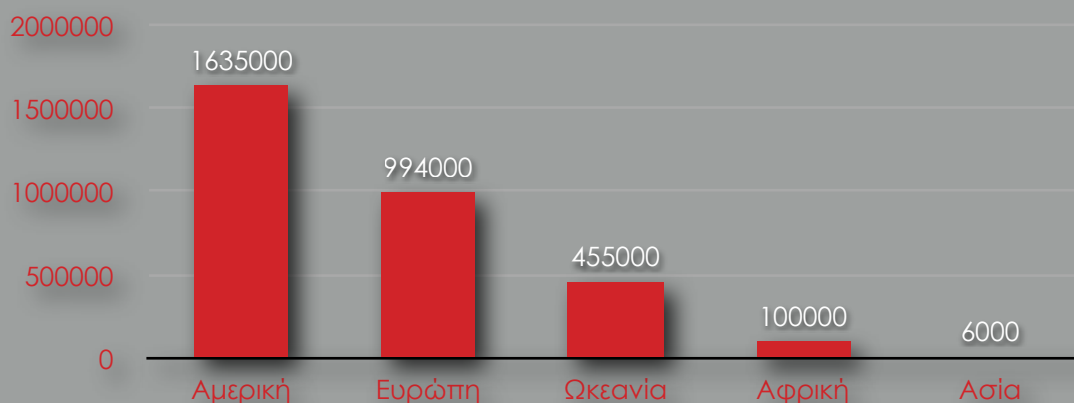
Στατιστικά Στοιχεία

Γεωγραφική κατανομή αποθέματος Ελληνικής Διασποράς

	ΕΛΑΧΙΣΤΟ - ΜΕΓΙΣΤΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΕΤΟΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ	% ΗΠΕΙΡΟΥ - ΧΩΡΑΣ	% ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΑΜΕΡΙΚΗ	1.469.000 - 1.800.000	1.635.000	-	51,3%	-
ΗΠΑ	1.179.000 - 1.500.000	1.340.000	2000		0,5%
Καναδάς	250.000	250.000	1996		0,9%
Ν. Αμερική	40.000 - 50.000	45.000	-		-
ΕΥΡΩΠΗ	878.000 - 1.110.000	994.000	-	31,2%	-
ΟΔΓ	360.000	360.000	2002		0,5%
Κράτη τ. ΕΣΣΔ	358.000 - 500.000	429.000	-		-
Αλβανία	60.000 - 150.000	105.000	-		3,2%
Λοιποί	100.000	100.000	-		-
ΩΚΕΑΝΙΑ	380.000 - 530.000	455.000	-	14,3%	-
Αυστραλία	375.000 - 525.000	450.000	2001		2,4%
Νέα Ζηλανδία	5.000	5.000	-		-
ΑΦΡΙΚΗ	100.000	100.000	-	3,1%	-
Νοτ/κή Ένωση	80.000	80.000	-		-
Λοιπά	20.000	20.000	-		-
ΑΣΙΑ	6.000	6.000	-	0,2%	-
ΣΥΝΟΛΟ	2.833.000 - 3.546.000	3.190.000	-	100%	-

Πηγή: «Ο Ελληνισμός της Διασποράς», Κόντης Α. - Φακιολάς Ρ., τόμος Γ', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα, 2003, σελ. 317

Μέσος όρος γεωγραφικής κατανομής αποθέματος Ελληνικής Διασποράς

Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς

Εκδοτική Δραστηριότητα

Σειρά Ειδικών Μελετών της Μετανάστευσης και Διασποράς

ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ. Νομοθετική, θεσμική, επιχειρησιακή εξέλιξη: Δρώντες, δομές και διάδραση

Ελένη - Ανδριανή Σαμπατάκου

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2010. Σελίδες: 770

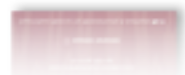

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Επιστημονική Επιμέλεια: Αντώνης Κόντης

Συγγραφή κειμένων: Αντώνης Κόντης, Δέσποινα Π. Παπαδοπούλου, Θεόδωρος Ιωσηφίδης, Μάρη Λαυρεντιάδου, Ελένη - Ανδριανή Σαμπατάκου

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2009. Σελίδες: 832

ΝΑ ΦΕΥΓΕΙΣ ΚΑΙ ΝΑ ΡΙΖΩΝΕΙΣ: Η εγκατάσταση των Ελλήνων Ποντίων απο την Πρώην Σοβιετική Ένωση στη Θράκη και στην Αθήνα.

Μάρη Λαυρεντιάδου

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2006. Σελίδες: 397

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΥΛΟΥ: Κέντρα Υποδοχής Προσφύγων και Αιτούντες Άσυλο με απορριφθείσα Αίτηση Ασύλου

Α. Κόντης, Η. Πετράκου, Ν. Τάτσης, Ν. Χλέπας

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2005 Σελίδες: 283

Κείμενα Εργασίας

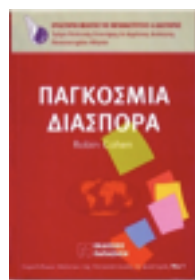
1: Μετανάστευση, ενσωμάτωση και ιδιότητα του πολίτη: κριτική θεώρηση.

Δέσποινα Π. Παπαδοπούλου

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2006 Σελίδες 86

2: Πόλη και Μετανάστευση: θεωρητικές προσεγγίσεις χωρο-κοινωνικών διαδικασιών. Μάρη Λαυρεντιάδου

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2006 Σελίδες 75

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΣΠΟΡΑ Robin Cohen

Επιμέλεια της έκδοσης στην ελληνική γλώσσα:

Αντώνης Κόντης, Νίκος Τάτσης, Ηλέκτρα Πετράκου

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2003. Σελίδες: 374

Για να λαμβάνετε το "Μετανάστευσης Επίκαιρα", στείλτε email με θέμα "Subscribe" στο emmedia@pspa.uoa.gr

